



İSLAMİ İLİMLER ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

THE JOURNAL OF ISLAMIC SCIENCES RESEARCHES



ISSN: 2587-1757

e-ISSN: 2822-6860

Sayı/Issue: 12 (Aralık/December 2022)

İslami İlimler Araştırmaları Dergisi

The Journal of Islamic Sciences Researches

Sayı/Issue: 12

Aralık/December 2022



ISSN: 2587-1757

e-ISSN: 2822-6860

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/iiaad>



İmtiyaz Sahibi/Owner

Adıyaman Üniversitesi Adına

On Behalf of Adıyaman University

Prof. Dr. Mehmet Turgut (Rektör/Rector)



Sorumlu Müdürü/Responsible Manager

Adıyaman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Adına

On Behalf of Adıyaman University Faculty of Islamic Studies

Prof. Dr. Hüseyin Çelik

(Dekan/Dean)



Editör Kurulu/Editor Board

Doç. Dr. Recep Özdemir
(Adıyaman Üniversitesi)

Arş. Gör. Emine Merve Aytekin
(Adıyaman Üniversitesi)



Yabancı Dil Editörleri/Foreign Language Editor

Doç. Dr. Naif Yaşar (İngilizce)
(Adıyaman Üniversitesi)

Dr. Öğr. Gör. Cengiz Parlak (Arapça)
(Adıyaman Üniversitesi)



Alan Editörleri

Doç. Dr. M. Sait Uzundağ/Adıyaman Üniversitesi, Hadis Anabilim Dalı

Doç. Dr. Naif Yaşar/Adıyaman Üniversitesi, Tefsir Anabilim Dalı

Doç. Dr. M. Caner Ilgaroğlu/Adıyaman Üniversitesi, İslam Felsefesi Anabilim Dalı

Doç. Dr. Zeliha Öteleş Öner /Adıyaman Üniversitesi, Tasavvuf Anabilim Dalı

Doç. Dr. Hamit Aktürk/Adıyaman Üniversitesi, Din Sosyolojisi Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Hasan Peker/Adıyaman Üniversitesi, Din Felsefesi Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Hasan Maçın/ Adıyaman Üniversitesi, İslam Hukuku Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi Hilmi Kemal Altun/Adıyaman Üniversitesi, Kalam ve İslam Mezhepleri Tarihi Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi İsmet Kalkan/Adıyaman Üniversitesi, Kıraat ve Kur'an-ı Kerim Okuma Anabilim Dalı

Dr. Öğr. Gör. Cengiz Parlak/Adıyaman Üniversitesi, Arap Dili ve Belagati Anabilim Dalı





Yayın Kurulu/Editorial Board

- Prof. Dr. Muhammed Casim es-Sâturî**/el-Enbâr Üniversitesi, Irak
Prof. Dr. Muhammed Teysir Heyacne/Urduniyye Üniversitesi, Ürdün
Prof. Dr. Süleyman Akkuş/Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Seyit Avcı/Selçuk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi
Prof. Dr. Hamdi Gündoğar/Adıyaman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi
Prof. Dr. Abdullah Çolak/Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Abdülgaffar Aslan/Celal Bayar Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. İbrahim Emiroğlu/Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. İlyas Çelebi/29 Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Saffet Köse/Katip Çelebi Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi
Prof. Dr. İsmail Taş/Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Süleyman Toprak/Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Prof. Dr. Hüseyin Güneş/Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Dr. Öğr. Üyesi Güven Ağırkaya/Adıyaman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi





Hakem Kurulu/Referee Board

İslami İlimler Araştırmaları Dergisi, en az iki hakemin görev aldığı çift taraflı kör hakemlik sistemi kullanmaktadır. Hakem isimleri gizli tutulmakta ve yayımlanmamaktadır.

The Journal of Islamic Sciences Researches uses double-blind review fulfilled by at least two reviewers. Referee names are kept confidential and not published.



İletişim Adresi/Official Contact

Adıyaman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi
Merkez Külliyesi, Altınşehir Kampüsü, Atatürk Bulvarı No:1, 02040
Merkez/Adıyaman
Tel: 0416 290 12 93 e-posta: iiadeditor@adiyaman.edu.tr



Dizinler/Indexing

İSAM (Kabul Tarihi: 2017)
SOBIAD (Kabul Tarihi: 2021)

SOBIAD

TÜRKİYE DİYANET VAKFI
İSLAM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ
ISAM.
TÜRKİYE DİYANET FOUNDATION
CENTRE FOR ISLAMIC STUDIES
مركز الدراسات الإسلامية
وقف الديانة التركي

İslami İlimler Araştırmaları Dergisi, editöryal süreçlerini TÜBİTAK ULAKBİM çatısı altında hizmet veren DergiPark elektronik platformu üzerinden yürütmekte ve sadece online yayın yapmaktadır.



- ❖ İslami İlimler Araştırmaları Dergisi, Adıyaman Üniversitesi tarafından yayımlanmaktadır. *The Journal of Islamic Sciences Researches is published by Adıyaman University, Adıyaman/TÜRKİYE.*
- ❖ İslami İlimler Araştırmaları Dergisi, yılda iki kez yayımlanan (15 Haziran- 15 Aralık) hakemli ve ulusal akademik bir dergidir. *The Journal of Islamic Sciences Researches is a peer-reviewed and national academic journal issued twice a year (15 June-15 December).*
- ❖ İslami İlimler Araştırmaları Dergisi; Din alanı başta olmak üzere Sosyal ve Beşerî Bilimler alanlarında yapılan akademik çalışmaları yayımlar. *The Journal of Islamic Sciences Researches; publishes academic studies primarily in the field of Religion, Social and Humanities Sciences.*
- ❖ İslami İlimler Araştırmaları Dergisi, makale değerlendirme ve yayın süreci için herhangi bir ücret talep etmez. *The Journal of Islamic Sciences Researches, does not charge any article submission, processing charges, and printing charges from the authors.*
- ❖ Gönderilen makaleler, en az iki hakem tarafından çift taraflı kör hakemlik değerlendirmesine tabi tutulur. *The Journal of Islamic Sciences Researches uses double-blind review fulfilled by at least two reviewers.*
- ❖ Yazarlar dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır. *Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.*
- ❖ Yazım kuralları için: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iad/writing-rules>



Danışma Kurulu/Advisory Board

Prof. Dr. Adil Abdulmecid İlvi (Aden Üniversitesi, Yemen)

Prof. Dr. Adnan Mustafa Hatatba (Yermük Üniversitesi, Ürdün)

Prof. Dr. Ali b. İbrahim el-Hamd en-Nemle (Muhammed b. Suud el-İslamiyye Üniversitesi, Arabistan)

Prof. Dr. Yusuf Selame (el-Akademiyye Üniversitesi el-Arabiyye/Danimarka)

Prof. Dr. Ğanim Kaddari el-Hemed (Tikrit Üniversitesi, Irak)

Prof. Dr. Cemalettin Erdemci (Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Prof. Dr. Fatih Toktaş (Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Prof. Dr. Mehmet Birsin (İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Prof. Dr. Necdet Durak (Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Doç Dr. Mesut Kaya (Medeniyet Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi)





İçindekiler/Contents

◆ Araştırma Makaleleri/Research Article

Mahfuz Geylani.....	1-13
İbn Vellâd'ın Hayatı, İlmî Kişiliği ve el-İntisâr li Sîbeveyh 'ale'l-Mubberred Adlı Eseri <i>Ibn Vellâd's Life, Scholarly Personality, and his Work el-Intisâr li Sîbeveyh 'ale'l-Mubberred</i>	
Abdullah Yılmaz.....	14-37
Hüsün-Kubuh Meselesinin Fıkıh Usulüne ve Fürû Fıkha Yansımaları <i>The Reflection of Husn-Qubh Issue on Principles of Fiqh and Branches of Fiqh</i>	
Abdullah Akçay.....	38-67
İslam Öncesi Arap ve Antik Yunan'da Vahyin Şiir ve Kehanetle İlişkisine Dair <i>On the Relationship of Revelation with Poetry and Prophecy in Pre-Islamic Arabian and Ancient Greek</i>	
Hüseyin Çelik.....	68-93
Mu'tezile Mezhebinin Kur'an Anlayışı ve Günümüze Yansımaları <i>Understanding of the Qur'an of the Mu'tezile Sect and Reflections on the Present</i>	
Yusuf Oflaz.....	94-119
Kıssalar Bağlamında Hz. İbrahim ile Hz. Muhammed'in Benzer Yönleri <i>Similar Aspects of Prophet Ibrahim and Prophet Muhammad in the Context of Parables</i>	
Enver Polatoğlu.....	120-146
Haccın Hikmet Boyutu ve Sembolik Yapısı <i>The Dimension of Wisdom and Symbolic Structure of Hajj</i>	

◆ Eser İncelemeleri/Book Reviews

Mehmet Ali Çalgan147-158

Zehebî'de Metin Tenkidi ve Münker Tabirinin Metin Tenkidi Kapsamında Gereçeli Kullanımı

Content Criticism Of Imam Adh-Dhahabi And The Usage Of The Term Munkar With A Reason In The Context Of Content Criticism

Semih Sağır159-164

Din-Toplum İlişkisine Dair Az Bilinenler; Recep Şentürk'ün Yeni Din Sosyolojileri Adlı Kitabının Tahlili

Little Known about the Relationship between Religion and Society: Analysis of Recep Şentürk's Book New Sociologies of Religion

Editörden

Değerli Okurlar

İslami İlimler Araştırmaları Dergisi'nin Aralık 2022 dönemi 12. sayısını sizlere takdim etmekten büyük mutluluk duyuyoruz.

Akademi dünyasında değerli bilimsel çalışmalar yapmak kadar yapılan çalışmaları geniş bir okuyucu kitlesine ulaştırmak da önemlidir. İslami İlimler Araştırmaları Dergisi olarak hedefimiz değerli çalışmaları bir araya getirip istifadenize sunmaktır.

Dergimize, bu yayın döneminde kıymetli bilim insanlarından 12 araştırma makalesi 2 eser incelemesi gönderildi. Bunlardan her biri, öncelikle İslami İlimler Araştırmaları Dergisi'nin yayın ilkeleri çerçevesinde ön değerlendirmeye tabi tutuldu. Bu ilk aşamada her bir çalışmanın başlık, özet ve anahtar kavramları ile dipnot ve kaynakçası, akademik yazıma ve İSNAD Atıf Sistemi'nin ikinci edisyonuna uygunluk açısından incelendi. Bu aşamayı geçen çalışmalar, intihal tespit programı ve editör kontrolü ile yayın etiğine uygunluk açısından kontrol edildi. İslami İlimler Araştırmaları Dergisi'nin yayın etiği politikasına katkı sağlaması amacıyla her bir makale, Turnitin intihali engelleme programında tarandı. Tarama sonucu %25'ten fazla benzerlik içeren çalışmalar, yazarlarına iade edildi. Ön inceleme ve intihal taraması aşamasını geçen çalışmalar, çift taraflı kör hakemlik sistemi çerçevesinde hakem değerlendirmesine sunuldu. Bu süreç sonunda dergimizin bu sayısında İslâm hukuku, tefsir, hadis, Arap dili ve belagatı, hadis, din sosyolojisi ve İslam tarihi alanında kaleme alınmış toplam 6 araştırma makalesi ile 2 eser incelemesi değerlendirme aşamasını geçerek siz değerli okuyucuların istifadesine sunuldu.

Dergimizin yayın kriterlerine uymadığı tespit edilen veya alan hâkimiyeti noktasında yetersiz olduğunu düşündüğümüz bazı makaleleri geri çevirmek zorunda kaldığımızı üzülerek belirtmek isteriz. Bu düşüncelerle emek mahsulü kıymetli araştırma yazılarını dergimizde yayımlamayı tercih eden muhterem yazarlara, makaleleri değerlendirip katkı sunan değerli hakemlere, yayın ve danışma kurulunda yer alan kıymetli hocalarımıza ve makalelerin ön incelemesinden mizanpajına kadar yayım sürecinin tüm aşamalarında görev alan editöryal ekibe samimi teşekkürlerimizi sunarız.

12. sayımızın sosyal bilimler alanına katkı sağlaması dileğiyle....

Editörler/Editors

Recep Özdemir

Emine Merve AYTEKİN